ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ.

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Ex Typographia Societatis Stationariorum,
MDCLXXV.

SOCIETY FOR THE PROPAGATION OF THE GOSPEL.
1701

B10

ÆSOPI VITA brevissime ex Maximo Planude selecta.

RErum humanarum naturam persecuti sunt & alii, & posteris tradiderunt: Æsopus vero videtur non absque divino afflatu, cùm moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit servus: verum servitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non solum servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus & incurvus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentia, & voce obscura simul & inarticulata, quæ omnia servitutem ei parasse videre possunt. Sed cum talis esset, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo immittitur: quo digressus alacriter operi incumbebat. Cumq; ejus domino ficus agricola quidam dono dedisset, ejus dominus servo cuidam Agathopo domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium iniit cum servo, ut ipsas ficus illicite devorarent, causarenturq; postea Æsopum furto ablatas edisse ut hero domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra, procumbit ad heri pedes miser, dilationē petit: qua impetrata aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. Æsopus præter aquam nihil evomit: servi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro misere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æsopi. Cum Sacerdotes Dianæ convenissent Æsopum, rogassentque ut viam illis monstraret quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatē Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reversus Æsopus, in somniumque lapsus, visus est videre Fortunam astare sibi, solventem ejus linguam, atque salutarium largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æsopus, expergiscitur, beneficiumq; in hospitalitatis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cum Ze-

nas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atq; gravissima accusatione in odiũ domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator: unde hæc tibi olla: inquit. Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer: atq; indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille vero conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator: non inutile tibi sum futurus mancipium, Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus ait, obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atq; ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atq; hos tres probe contuens, mercatoris commentũ miratus est, curnam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus esset, Respondit, Cappadox sum: Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujus esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho: Omnia, inquit Grammaticus; itq; iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat: Unde sit: Nigrum se esse respondit. Ille vero, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sit: ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non denunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse: mihi vero nihil reliquerunt.

Laudatus

Laudatus est multis modis Æsopus à Sholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita explorataque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haud quaquam te uterer consultore. Quæ cum maxime placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atqui ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum sol esset ardentissimus, Xanthus mejebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet, exquirente, Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere: quid servo mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberē? Post hæc accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri, Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, iussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondit, Se veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantitissimæ, hæ videlicet:

Deum ante omnia cole.
Regem honora.
Bene agentibus ne invide.
Linguæ continens esto.
Mulieri nunquam credas secreta:
Ne pudeat te semper dicere melio-
Fac quæ te non mœstificent. (ra.
Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est: missusq; Crœso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui, descendens ex insula orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragrata Græcia, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injuste occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Dorpius, Joanni Leupi, Jacobo Fabæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in *Flandria Ludimagistris*. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoriâ viris, qui classicos autores castigare ediderunt, quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, perse dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas sub rustico conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepido concinnatas; utpote à *Guliel. Gaudano* tanto viro ut ab *Erasmo* meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam mea futura, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæso, non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probe nostis) exquisite docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, siniſtrâ Minerva natis. hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes & solos in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 *Kal. Dec.*

EX

EX

PHILOSTRATI

IMAGINIBUS.

FAbulæ se ad Æsopum, sua in eum benevolentiâ conferunt, quod satagit sui: Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scenâ confictum. Chori dux vulpes depicta est. Utitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comædia.

INDEX FABULARUM

omnium, quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

DE

Abiete et dumis *pag.* 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente et cato 10
Adolescente ex coitu infirmo et lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente et coquo 100 119
Adolescente et hirundine 132
Ægroto et medico 27,102 132
Ægypto ad finem hort. 170
Æthiope 150
Agno et lupo 19,122
Agricola 151
Agricola et filiis 20,108
Agricola et canibus 23,98, 117
Agricola et ciconia 24
Agricola mercaturam et militiam affectante 85
Agricola et poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola et pelargo 122
Alcedine 153
Alite et pullis 37
Amicis duobus et ursa 34,99
Amicis duobus et ursa 6,119
Amne suum fontem conviciis lacessente 76
Anguilla conquerente 62
Anfere 40
Anfere et grue 146
Anseribus 30
Anu et Ancillis 28
Anu dæmonē accusante 67
Ape et Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro et asino 3
Apro et rustico 40
Aquila 164
Aquila et cornicula 4
Aquila et corvo 25
Aquila et pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila et vulpe 16
Aquila et corvo 107
Aquila et homine 113
Aranea et hirundine 58
Aranea et podagra 52
Arboribus pulchris et deformi 61
Ariete cū tauro pugnāte 84

Arione & Delphino 50
Artubus humanis & vētre57
Arundine & olea 109
Asino 28,33,44
Asino & equo 29,135
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, et lepore tabellario 90
Asino et lupo 102,135
Asino et Jove 133
Asino et leone 147
Asino silvestri 160
Asinis 161
Asino et vulpe 161, 162
Asino & ranis 161
Asino et corvo 162
Avaro 145
Avaro et invido 38
Aucupe 124
Aucupe et palumbo 21
Aucupe et frigilla 70
Aucupe et vipera 102
Aucupe et merula 103
Avibus et quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga et rota currus stridente 86

B

Bove et juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C

CAlamo, sive canna, et oliva 120
Camelo 33,162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro et vulpe 156
Cancris marre et filio 32
Cane et umbra 2
Cane et asino 5
Cane venarito 9
Cane et lanio 18,102
Cane invido et bove 25
Cane mordaci 33
Cane et leone 42
Cane et hero 69
Cane oves domini occid 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane et lupo, 126
Cane carnes portante 127
Cane et gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Cantilena Tabellario placita 171
Caponibus pinguibus et macro 60
Carbonario et fullone 21,95
Carbonario et lotore 113
Carduelle et puero 71

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Caro & Gallo 109
Cata in fœminã mutata 116
Cera duritiẽ appetente 75
Cerva 146
Cerva & Leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellẽ ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 50
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D

Derisione homines porcũ occidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54,55,56
Equite calvo 34
Equo & Leone 12
Equo & asino 13, 96
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eũ deridẽtibus 87
Eremita ægrotante 60
Eremita & milite 74

F

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetum Minatii consilium 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27, 159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

G
Allina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
lina auripara 165
lo gallinaceo 1
lo & cato 24
lo & vulpe 166
lis & perdice 111
lis duobus inter se certantibus 130
ribus quercum eruere volentibus 68
culo 11
H
Erinaceo viperam hospitem ejiciente 82
undine & aliis aviculis 7
undine & cornice 150
nulo 145
do & lupo 9,28,156
mine, quem canis momorderat 99,156
mine & ligneo deo 112
mine, qui in somnis aurum reperiebat 169
I
mpossibilia promittente 143
micis duobus 119
ve 141,158, 159
ve & simia 30
ve & corvo 122
venes senis curvitatem irridet 64
L
Æna & vulpe 129
Legato avaro tubicines accipiente 63
Leone sene 5,127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2,21
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27,127
Leone & capra 29
Leone & tauro 21,128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urso 14
Leone & Lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9, 134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore caliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & testudine 138
Lignatore 133
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo, i c. filii, maris regnum affectante 15
Lupo & agno 12,129
Lupo & grue 2,129
Lupo & sucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 12
Lupo & canis 15

Lupo et cane 22
Lupo et ove 195
Lupo et vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente. 179

M

MArito et uxore 155
Medico et mortuo 124
Medico, qui inſanos curabat 172
Membris et ventre 15,50
Mercurio 158
Mercurio et ſtatuario 154
Mercurio et Tireſia 154
Milite et duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula et columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere et gallina 99,118, 135.
Muliere et Medico 117
Muliere et ancillis 151
Muliere venefica
Muliere maritum pedicu ſum vocante
Mulo et equo
Mure et rana
Mure urbano et ruſtico
Mure in ciſta nato
Mure amicitiam cum f ineunte
Mure liberante milvum
Muribus et cato
Muſca
Muſca, quæ, quadrigis i dens, pulverem ſe e tâſſe dicebat
Muſca et formica
Muſcis
Muſtela ſenicula et muri

N

NAutis ſanctorum aux lium implorantibus
Nuce, aſino et muliere q bus ſingulis proſunt v bera
Nutrice et lupo

O

OLitore et cane
Ollis duabus
Opilione et agricolis
Ove Paſtori conviciante

P

PArdo et vulpecula
Partu montium
Partu terræ
Paſtore

flore artem nauticam exercente 104
flore & mari 139
flore & lupo 141
tre & filiis 98
tre filium ad virtutes frustra hortante 83
vone & luscinia 25
vone & pica 27
vone & grue 36
vone & monedula 144
upere monoculo 173
filomela & accipitre 108
gritia adolescentis 166
catore 114, 163
catoribus 44, 114, 115
catore & piscículo 31, 37
catore et smaride 66
catore, & smaride pisce 110
cibus 42
cibus è sartagine in prunas desilientibus 63
rco & equo 73
ætore repetundarum damnato 91
ero & fure 39
ero & matre 104, 138
ero & fortuna 120
ero oves pascente 125
ero & scorpione 137
lice 141
lice & homine 141
nica, & homine 141
nica, et malo, arboribus Q 401
Quadrupedibus societatē adversus aves, &c. 63
Quercu et arundine 30, 36

R

RAnis 143, 152
Ranis et earum rege 7
Rana et bove 12
Rana et vulpe 32, 135
Ranis regem petentibus 116
Rege et similis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio 172
Rustico et colubro 3
Rustico et angui 10
Rustico et equo 20
Rustico et fortuna 35
Rustico et Juvenco 39
Rustico et Hercule 40
Rustico impetrante, ut triticum absque aristis nasceretur 58
Rustico amnē transituro 58
Rustico et mure 65
Rustico per vocem hœdi ad jurisconsultum admisso 88

S

SAcerdote et pyris 72
Sacerdote, qui canículum sepelivit 167
Sacerdote Epiphania an vir esset vel fœmina, ignor. 171
Salice et securi 138
Sarti Antonii fratre, et laico et lupo 171
Satyro et viatore 39
Satyro et rustico 45
Scarabeo et aquila 45
Scurra et episcopo 91

Sene

Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiã carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem poma sibi furripientem, saxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui asinũ portavit 167
Serpente 163
Serpente & Agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 33
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & Delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & Aquilone 32
Sue & Cane 70,148
Silva & Rustico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32,146
Testudine & ranis 61
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante
Tubicine 100,
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte
Thynno & delphino 101,

V

VAte
Vaticinatore
Venatore & perdice
Verme & vulpe
Vespis, perdicibus & agricola
Vespertilione, rubo & mago
Vespertilione & mustela
Viatore
Viatore & pera inventa
Viatoribus 152,
Vidua virum petente
Vidua & asino viridi
Vipera et lima
Viro cardinali nuper creato gratulaturo
Viro et uxore bigamis
Viro maligno et dæmone
Viro zelotypo
Viro clysteres recusante
Viro amicos experiri lente
Viro aratrum portante
Viro avaro sacculum numorum alloquente
Viro jactabundo
Viro Apollinem tentante
Viro et Satyro
Viro Agricola
Viro et infirmo

Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitulo & cerva 131
Ulmo & filere 75
Upupa indignè honorata 72
Urſo & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & leone 23,94,109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & Capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe ſine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe eſuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à ruſtico in palea abſcondita 170
Vulture aliisque avibus 29
Uxore in flumine perempta 167

INTERPRETERS.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Eraſmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudamus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abſtemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Petrus Crinitus.
Plinius ſecundus Novocomenſis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII
ANTUERPIANI
HENDECASYLLABON.

Quisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec jucundior est, facetiórve;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligiosuli probabunt;
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per gemmam, artem ſapientiamque intellige: per gallum, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt*, Ut canem cædas, facilè inveniri baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam: Sathi peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio; Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dumque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primum stupuit; deinde animum recipiens, sic elatravit, Miser deerat cupiditati tuæ modus. Saris superque erat, ni defipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilotibi est.

MOR. *Monemur hac fabula modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terentianus ille sannio,* Ego, *inquit,* spem pretio non emam.

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdamque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes roliere, ut convenerat, incipientibus. leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porro, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vindico tertiam. Quartam denique partem nisi concesseritis, actum est de amicitia. Socii hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & esi & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere.* Cum æquali æqualis tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte ossa hæsere in gula: ambit orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tu lisse eum pretium voraciratis. Tandem blanditiis mutis, pluribusque promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam incerto, os infixum eximeret: pe-

ten-

tenti autem præmium illuſit: Inepta, inquit abi: non ſat habes quod vivis? vitam debes mihi: ſi libuiſſet, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum eſt,* Perire quod facis ingrato.

De Ruſtico & Colubro.

RUſticus repertum in nive colubrum, frigore propè enectum, domum tulit; adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim viruſque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus; correptâ ſude verbis verberibuſque cum eo injuriam expoſtulat; num hanc refert gratiam? num vitam erepturus ſit illi, qui vitam ipſi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obſint tibi, quibus tu profueris; & male de te mereantur ii, de quibus tu bene ſis meritus.*

De Apro & Aſino.

DUm iners aſinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignaviſſime, fueras meritus: ſed etiamſi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas ſumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, ſi quiſpiam bonorum eis reſiſtat: magni pendunt, haberi ſe dignos ultione. Imitemur equos & magnas beſtias, qui oblatrantes canniculos cum contemptu præterierunt.*

De Mure urbano, & mure ruſtico.

LIbitum eſt urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus ruſticus; invitat; apparatur; itur cænatum. Depromit ruſticus quicquid repoſuerat in hyemem, & exaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat copiam, urbis ſubinde laudat copiam. Remeans, duxit ſecum in urbem ruſticum, ut, quæ verbis jactitârat, re

re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparârat. Inter epulandum auditur in ferâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, ægrè se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam; vocat rusticum. Ille vix tandem metu depositò prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse; contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum? inquit: meherculè, tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem.* Eutraphelus *quidam fuit, qui, cum inimicis suis quam maxime nocere vellet, divites eos faciebat; delitans, ita se eos ulciscì, quippe accepturos cum divitiis ingentem farcinam curarum.*

De Aquila & cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium; suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casum. Præcipitat aquila; frangitur testa, subripitur piscis à cornicula; dolet elusa aquila.

MOR. *Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab alits acceperis, sæpe inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus sit repitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam esse mendacem, jam reipsâ experior. Nam ut hâc fortè jam prætereo, suspiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sane judicio cygnos vincis, & hederâ formosior albâ es. Quòd si ut plumis, ità & voce excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demùm miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR: *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris.* Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam vicissem nocent, & meritò: sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sit ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen; Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ herili,

idque otio ludóque conſequi: ſeſe contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otioſum eſſe, & cunctis tamen odioſum. Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis ſit, ſtatuit ſectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, ſubſilit, pulſat ungulis. Exclamante hero, accurrêre ſervi; & ineptus aſellus, qui ſe urbanum credidit, fuſte vapulat.

MOR. Non omnia poſſumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. Id quiſque velit, id tentet, quod poſſit. *Nam ſcimus id quod Græce ſignificantiùs dicitur,* ὄνος λύρας, *id eſt,* Aſinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boetius,* Aſinus ad lyram poſitus. *Repugnante naturâ irritus eſt labor.*

Tu nihil invitâ dices faciéſve Minervâ, *teſte Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æſtu curſuque deſeſſus, ſub umbrâ, fronde ſuper viridi quieſcebat. Murem autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum ſe eſſe cui leo iraſcatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ beſtiolæ nihil eſſe laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò poſt, leo fortè, dum per ſaltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miſerabiliter leonem mus audit, vocem agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæſitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula ſuadet potentibus clementiam. Etenim, ut ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etſi poteſt, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde deſipit. Quid ita? Quia, etſi jam potentia fretus, neminem metuit, forſan olim erit ut metuat. Conſtat enim eveniſſe claris magniſque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam ferme moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater reſponder, Nihil opis illi ſperandum à diis, quorum ſacra & aras ſuis rapinis toties violaſſet.

MOR: *Decet vereri ſuperos: illi enim pios juvant, impiis adverſantur. Infelicitate neglecti, in miſeria non exaudient. Quare in ſecundis rebus ſis eorum memor, ut in adverſis rebus præſentes ſint vocati.*

De Hirundine & aliis aviculis.

CUm primum cœptum eſt ſeri linum, hirundo ſuadet aviculis impedire ſementem; dictitans, ſibi fieri inſidias. Irrident illæ; ſtultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & vireſcente, rurſum monet evellere ſata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cum ne tunc quidem conſulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis ſibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipſi conſulere ſibi norunt, nec recte conſulentem audiunt. Sed cum in periculis ſunt & damnis, tunc demum ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſocordiam. Tum ſat ſuperque conſilii eſt: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præſtat eſſe* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres; Nomina ſunt Græca. Alteri conſilium ante rem fuit, alteri poſt rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum eſſet libera, Jovi ſupplicabat dari ſibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum inſtare, donec ipſum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quaſſat fluvium. Territæ ſilent ranæ; regem venerantur. Accedunt paulatim propius: tandem abjecto metu, inſultant & deſultant. Ineris rex luſui eſt, & contemptui. Laceſſunt rurſum Jovem: orant regem

dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter Ciconiam; is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulo manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cauſatur: optat aliquando contingere ſibi virum. Contra, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quod verum eſt verbum,* Nova veteribus eſſe potiora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum geſſere cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas inœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat.* Nihil eſt (*teſte Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, nova ſorte quæſita, veterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio vario ſumus omnes, ut noſmet noſtri pœnitet.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut ſileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quo deſinam latrare, ſed ego tuum munus odi; quippe ſi ego tulero Panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi cauſa amittas magnum. Cave cuivis hominiſidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, ſed & benigne faciunt.*

De

De Lupo & Sucula.

PArturiebat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtûs. Reſpondet puerpera, Lupi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium conſtare non præſentiâ, ſed abſentiâ.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines aceurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes riſu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius.*

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo eſt periculi-metus, imo ridiculum eſt quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amâſti, ſenem odiſti. Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis cauſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ juventutis gratia diligeres

MOR. *Reſtè canis. Nam, teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt, charum eſt: Eo! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu; sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quodque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus, prudentior cæteris ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Facet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De Hœdo & Lupo.

CApra, cum esset pastum itura, hœdum domi concludit monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores; voce capriſſat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox capriſſat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parentibus filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat insicia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.* Ex hâc fabella, nova quædam nascitur, *Fraudem fraude retellere licet.*

De

De Ruſtico & Angui.

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere. Poſtea ruſticus deveniens ad pauperratem, ratus eſt id infortunii propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoſcere, ſed redire nolle; neque fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui ſemel fidem ſolvit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſane miſericordiæ eſt: cavere autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opſonium in menſam effundit: quod, cùm liquidum eſſet, ciconiâ fruſtrà roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis; pudérque, pigêrque injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum opſonii, quod quidem vas cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit, videre, & eſurire, guſtare non licuit: Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. *Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ, quàm internâ carere. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.*

De

De Graculo.

GRaculus ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, ſtolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat, de eorniculâ. Ait eam olim adornatam tollectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cum unaquæque avium ſuam plumam decerpſiſſet, ridiculam fuiſſe.

Ne ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimiùs, qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles; quare ſæpe inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet* —— è cœlo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν, *hoc eſt*, Noſce teipſum.

De Muſca & Formica.

MUſca altercabatur cum Formicâ: ſe nobilem, illam ignobilem; ſe volitare, illam repere; ſe verſari in tectis regum, illam in cavernis latere, ſegetem rodere, aquam bibere; ſe ſplendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nanciſci. E regione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & vina; atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci: porro formicam lætam eſſe & turam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique ſegnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet.* Muſca ſi benè dixiſſet, benè audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quam cùm periculo ſplendida.

De

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus; crepes liçèt mater, bovem nunquam vinces. Tertium autem cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat, nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum ſe profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem; orat ut inſpiciens ſentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob ſtultitiam fero*; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus eſt.

MOR. *Odio digna eſt ſimulatio, & ſimulatione capiendi. Non eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert; ſed qui, cùm hoſtis ſit, benevolentiam ſimulat, is damnum timendus eſt, & odio digniſſimus.*

De Equo & Aſino.

EQuus, phaleris ſelliâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus fortè obſtabat. Equus irâ fremebundus, & *fræna ferox ſpumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obſiſtis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Aſellus, contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & curſum intendenti crevat inguen,

inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur; deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid istus ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim esse cautos: etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempsere: & illudent eis ii, quos ipsi risere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinq; spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt Aves duce & auspice aquilâ. Transfugam vero vespertilionem damnant, uti nè ad aves unquam illi sit reditio, uti nè luci unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: Scisciatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda: Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ita multo post, idem pastor & ipsam capit.

MOR. *Fœda res invidia est, et ipsi interdum autori quoque pernicios a: Flaccus Epistolarum lib.* I.

Invidus alterius rebus macrescit opimis.

Invidia

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *Ocior pilis, & agentes nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ efficiunt; quæ conſerunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus: in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchre id ſignificat Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrifit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœduſque ſolutum clamitant, ovêſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit; fortaſſe & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.*

De Sylva & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus aptatâ ſecuri, cœpit abores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR: *De quo benè mereàris, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd abotioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterùm: Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro; amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.*

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe male humum caudâ ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò nè ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus é bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic labor, hoc opus est.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut capit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, & inopes consilii semet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque ora uram superos; cæterum minime visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introiisse, sed exiisse nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capiendæ sit conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

De Vulpecul'à & Muſtela.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per anguſtiorem rimam, ad cumeram frumenti repſit: in qua cum probe paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi diſtentus impedit venter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet, ſi exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi moleſtiis obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib. 1. Epiſt 7.*

Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtáque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulſus tandem è paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; deſcendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub jugum miſſo, ipſe victor neceſſe eſt ſerviat homini. Equitè fert dorſo, frænū ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & induſtriam victa, ſæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis ſervire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (juſto quidem avaritiæ ſupplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib. 1. Epiſtolarum. 10. Epiſt.*

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænumque recepit.
Sed, poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum veher improbus, atque
Serviet æternùm, quia parvo neſcit uti.

ÆSOPI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adoleſcentibus.

ADoleſcentes duo obſonium apud coquum ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit: dat ſocio ut ſub veſte occulat. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Jovem nihil habere; is vero qui habuit, nil ſe abſtuliſſe identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; ſed, is inſpexit, is ſcit per quem juraſtis.

MOR. *Si quid peccavimus, id ſtatim non ſciunt homines; at Deus omnia videt, qui ſedit ſuper cœlos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius prudentiuſque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abſtuliſſet in pedes ſeſe continuo quantum potuit conjecit. Lanius, jactura rei perculſus, primum tacuit: deinde animum recipiens, ſic procul acclamavit; O furaciſſime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: poſthac autem cautius obſervaberis.

MOR. *Hæc fabula ſignificat, pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, acerſuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falſis teſtimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo ſcit, cum hæc quam optime docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre solidum potiùs sequatur hircum, suadetque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est; parenti potius quàm tibi obsequendum qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consuluntur.*

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorupsatque ludo res digna accidit. Conspectam illicò bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans feminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibusque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimisque difficile est, assueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, utique recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iiqui inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appositio fasciculo, jubet singulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilli nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque singulis virgulam: quam, cum pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: Sed si mutuis volueritis sævire vulneribus

vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus,* Concordia parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De Ruſtico & Equo.

RUſticus equum vacuum, aſinumque ſarcinulis egregie onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudùm laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortûs noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

MOR. *Monemur hac Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*Inquit Campanus*) hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hoſtibus capitur; adducitur. Trepidare ille; ſupplicare ut parcant innoxio; ſe, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam geſtaverit, hominem nè potuiſſe quidem occidere, nedum voluiſſe. Illi contra murmure tum ſævo, tum verberibus intonant. Nihil agis, ſcelus, maxime noces, atque nunc hiç trucidabere; quod, cùm ipſe (ut fateris) ſis rei militaris imperitus, cornu iſto tuo aliorum excitas, evibraſque animos.

MOR. *Graviſſime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, ut inique agant, conſulunt, atque hujuſmodi quædam ad illorum aures ocinunt: Quid etiam dubitas? An te principem eſſe oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus. Tui nihil poſſident, quod tuum non ſit. Tu potes & ſervare & perdere. Tibi fas eſt, opibus dignitatique augere quem viſum ſit. Fas eſt ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honeſtiſſimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in ſylva forte fortuna ſit obviam, ſalutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſſima, nunquam ſub dio dormito, tum univerſæ familiæ non dici poteſt quam ſim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es feliciſſimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi licear! nullum me animantium eſſet uſpiam fortunatius. Canis, novi ſtatûs cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſervitutem ſervire velit. Stat ſententia: Lupo libitum eſt deambulare ad villam: ſermones edunt in itinere prorſus jucundiſſimos. Poſtea vero cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid ſibi vult, inquit,

inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: Id ægre ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hocque genialis sævitiæ servavi signum: Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidúmque degere: nam libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De Agricola & canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cæpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id forte animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles forâs excurrebat: ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, parce, inquit, mihi parvisque liberis; tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi homines intellige*; *per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere divitibus æque studium est. Verum, quando est suæ & formicis iræ, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem se clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum noxiis postquam te cepimus, cum eis quoq; morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, sceleste; cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoq; cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam faciet; tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus*, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuria, te præcipitem dabit.*

De

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum terque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas undiq; exciebat. Illi sæpiùs illusi seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17. de Plano scurra jocus:*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in aries vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed suâ se quisque virtute æstimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dñe tum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

TRepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At corvax, Scio, inquit, quibus insultem, placidis molesta, sævis mica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetuo est cum malis parata rixatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, & præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De Pavone & Luscinia.

PAvo, apud summi Jovis sororem & conjugem Juno nem queritur, lusciniam suave cantillare; se ob ra cam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neq majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De Mustela senicula & Muribus.

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut so let, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; i farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut ci tra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esit re dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio pus est.* Lysander Lacedæmonius *subinde dicere solebat Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam es Quod sic lucidius dixeris,* Ubi virtus non satis potest, a hibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat gello, sapidissima quotannis legebat poma: hero le donabit urbano: qui illectus incredibili pomorum du cedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterri repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus peri re. Quod cum patrifamilias nuntiaretur; Heu! dif cile est, inquit, annosam transplantare arborem: sa superque fuerat (si frænos meæ novissem imponere c piditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
At herus, illectus, frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transferetur, senio cum induruit arbor,

Inq

Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, profiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guidal. Gaudano versa Fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore decerpto ramo, columba: Ramum conscendens, formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non fibit formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Decet hæc fabula præclare, meritò referendam esse gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, obtabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrepue, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? uo nos pacto servabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda; opus est prudentia.*

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum; ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem assi habiturus senectutem.*

Ve

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampl venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singula partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Po stea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leon longe optimè proposita parte, sibi vix minimam particu lam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui ille Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinu ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hœdo & Lupo.

EFenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupu convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ai sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homi*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplica alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: da tegularium: apud quem cùm tegulas gravioraque te go vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat da qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non dest tit instare, & orare, usque adeo donec perpelleret. D illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eu inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum au guror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova a petimus quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.*

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, qua quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinace quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancill quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum ob truncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese die dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera e nim, ut interemptum gallum resciv it, intempesta dei ceps noctè surgere jubet.

MO

MOR. *Non pauci, gravius malum dum student evitare, in iterum diversum incidunt. Pervulgatum est,*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis esset, & in otio degeret; se vero infelicem dicebat, quod malentus esset, ac strigosus, quotidieque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma conclamatum est. Tum equus, *Non equitem dorso, non ænum reppulit ore*, nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas Diis gratias agebat, quod non equum se, sed asium fecissent.

MOR. *Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non nuci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem licit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerant, in quantas res & solicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDità rupe ambulantem capram forte conspicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.*

De Vulture aliisque Avibus.

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plausu favor ibusque accipit, deceptas laniat vultur.

MOR. *Non sunt amici omnes qui blande dicunt, aut benigè se facere velle simulant. Hinc Ovidius*, Melle sub Hyblæo læpe venena latent.

De Anseribus.

ANseres una cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinùs in illos feruntur. Rusticos conspicatæ avolant grues; capiuntur anseres, qui impediri corporis onere, subvolare non poterant. MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subduci inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis onerant quam usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudumque genus, inter quas & simia deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, a risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et ita libi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondet: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, et mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

D

De Piſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obtecratque captivus, ſe minutulum abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator, *Ego*, inquit, *ſpem pretio non emam*; quippe qui eo ſuerim ingenio ſemper, ut, quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum ſpe unquam amittamus.* Quid enim ſtultius, *ut eſt apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat gratium. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo ætate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

MOR. *monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis deſt, quærere ea quibus imbecillia ſuſtentetur ſenectus. Per hyemem, ſenectutem intellige; per æſtatem, adoleſcentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus iræ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, ſed immanem metuo leonem; qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ità parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. *Calamitoſis non eſt addenda calamitas.* Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI FABULÆ.

A *GULIELMO HARMANNO* D. *AUGUSTINI* Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit; spe cibi manet a fores. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regred tur lupus in sylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi sit pra da sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi da ta sunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix at fefellit.

MOR. *Feminæ non est adhibenda fides.*

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium repiandi. Si quis eam i cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Sust lit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fod unguibus. Irâ testudo, quæ concupiit videre astra, i astris viram reliquit.

MOR. *Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, manssi in humiles poterant esse tuti; facti sublimes, incid runt in pericula.*

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut e Filius respondet, Mater, *I præ, sequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse quoas r prehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant uter sit fortior. Conventum e experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui e cusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem a greditur. At ille non desistit, amictum gradiendo dup can

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paularim evicto, e molitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjecta mantica, resedit: ira soli contingit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armentaque territ at & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imo cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probe novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Ranâ & Vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur peritа, cui sic pallet os? Quin curet seipsum. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti sæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum, ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in decus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo:

CAmelus, sui pœnitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem objectum cæteris animalibus, Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modo votum negat, verum & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. *Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urso.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore consensa, periculum evitat: Alter, cum sæpes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Hominem spiritum continente ac motum, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem, hoc monuisse, ait, Né unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque simillima cygno *fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Veniens in campum acri spirante Boreâ: dum male observat capillatum galerum, subito apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit.* Socrates verò, *cum accepisset in foro alapam hoc modò respondit,*

Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ steterê in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ collisionem mutuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim ne collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; seu te mecum flumen collîserit, cum me utrum

utrum que fiet periculo, Quare certum est à te separari.

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De Rustico & fortunâ.

RUsticus, cum araret offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc ediderat. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi ità est secum locuta, thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verum si abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum*, caper *est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) è miseriis rediverit felicitas, nimirum nocuisse miseris cum pœnitebit.*

De Simia & ejus prole.

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas fates cunctis ridentibus, sic inquit. Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dissonum subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simiâ rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cænant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat Pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidior e noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dumque fluitat, hæret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutum, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundissimus poetarum, Virgilius.*

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; sese unum ait bellum consecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerâsset? Respondet, se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. *Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR

MOR. *Concordia nihil eſt firmius: Diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſane, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verum nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quam velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem!

MOR. *Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

——celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat. Ait modo ſe à matre ſuſum: atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum juvare: Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio. *Ego ſpem pretio non emam.*

MOR. *Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſam attulit magnum.*

De Alite & pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut ſint ſecuri. Tertio, ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare; Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſcivi; Timeo dominum, illi enim res cordi eſt.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus: quid si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiare? Invidia vero dementius est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicesque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi sed sibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ scrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent, ait: quòd si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quisque quoad potest, & dicit & facit quod suæ arti & causæ putat prodesse.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi, puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit; vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De Rustico & Juvenco.

GRat rustico juvencus vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subindè resistens spargendo pedibus, os caputq; rustici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit: Postea cum accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. *Cave sit in tuo convictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.*

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam, iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem de-

ſi natum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio bellua nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aptum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. Atq; omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irrideteum mus, Quia, inquit, Robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contemſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Trium eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim*, Let no man be too heedleſs of his Enemy. *Latinè ſic*, Non ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Herculeſ vocatus.

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipſe tum juvabit te Deus.

De Anſere.

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubito fiat dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxieque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præpropere ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per ætatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſe, dum illa cantabat, labor áſſe.

MOR. *Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque dum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque eneçat: Neglectus autem, qui in hirſuto hærat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. *Solet invenire, ut ipſi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; quem minùs amant, præſtant ſe ſtrenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

Bos jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac indem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum: illi attritum eſſe collum: Denique ſe glabrum ac nitidum: illum eſſe irſutum ac ſqualidum, Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quo tua mollis ætas pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Imſaltem (ut opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, ſuarum rerum, cum nolet, ſortietur exitium.*

De

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser ex haustus inediâ percurris sylvas & devia? Me spe cta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore conse quor, sed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui ser vire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. *Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus po tior est libertas.*

De Piscibus.

PIscis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi su am efferens nobilitatem, omne marinum genus vili pendebat. Non tulit hoc phoca; ait, Tunc fore judiciu nobilitatis, si cum phocâ captus portetur ad forum: S emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ip prædicent & jactent. Sed laus sui oris non datur homini la di, at excipitur cum auditorum risu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam le nibus, despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vu pecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speci sam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. *Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corpo præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præfera tur oportet.*

APOL

APOLOGI EX CHILIADIBUS

Adagiorum Eraſmi deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; reſpondet vulpes, Sibi id decoris in nihilo eſſe, quod illi in cute.

MOR. *Neque vero paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe ſapiente, quam cute verſicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe technas, adeò ut vel peram haberet doliis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modo id ſit verum & efficax, quam plures dolos concilíaque frivola.*

De Rege et Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot Simias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem itaque ſaltandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac Perſonatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abjecit.

cit. Ibi ſtatim ſimiæ ſimulatque nuces vidiſſent, oblitæ chorez, id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repente ſaltatricibus in ſimias redierunt; contritiſque perſonis, dilaceratiſque veſtibus, pro nucibus inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Aſino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in deſertis locis aſinum quempiam forte fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum uti ſuum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, a neuter eo potitus eſt.

MOR, *Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiam uti neſciunt, excidunt.*

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot, jacto reti, teſtudines eduxerunt. Ea cùm eſſent inter ſe partiti, neque ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens ſe neutiquam humanitatis gratiâ vocari, ſed ut eos faſtidio cibi ſublevaret, recuſavit, juſſitque ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

MOR. *Nonnulli, poſteaquam inconſulte quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxilium, quos ſuo negotio admiſcent.*

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pœrteſus ſervitutem abrupto loro in ſylvam aufugerat: illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat ſuo, atque ita pro leone ſe gerebat, hominis pariter ac feras voce caudâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quidam Cumas profectus, qui ſæpenumero vide-

ra

rat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facile tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, finúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, á rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ. Quid ego audio? inquit. Tune eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum effias? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modo laudant modo vituperant.*

EX SECUNDO NOCTIUM

Atticarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suaque erant, non severe, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est, sed festivos delectabilesque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animosque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepide atque jucundè præmonet, spem fiduciamque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*; habitat; nidulaturque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jamiam plumantibus. Ea cassita in sementes forte conceſſerat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut si quid ibi novæ rei fieret, sicereturve, animadverterent; idque uti sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, & Videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operamque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepidi circumstrepere oratéque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asporter. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu o-

tio-

tiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque cessse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat operitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant: tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinosque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli patefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinesque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem spectandum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines opera, quam dare rogati sunt persedent. Ad postremum igitur dominus filio, Vadant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capias alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris messas metemus: Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus inquit, est cedendi, & abeundi, quiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipso exitu jam jam vertitur, cuja est res: non in alio unde petatur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut nobis tantum ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scire admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo posteremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, operæ pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè universæ noctuam adierunt, ro
garuntque eam, nè post hac in ædium cavis n
dificaret, sed in arborum potius ramis, atque inte
frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem que
cum modo enatam, pusillam, tenellamque adhuc ostende
bant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & seden
ipsa aliquando noctua, & suum sibi constr uere nidu
posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem co
silium dedit iis, nè arbusculæ illi se crederent: lat
ram enim quandoque esse viscum, pestem videlicet
vium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volat
cum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam querc
adoleverat, jam patula, jam frondosa erat; Ecce i
aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lascivium
subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus
viscum protulerat, atque id homines animadverterant
implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miserellæ;
frustrà eas sera pœnitentia subiit, quod salubre illu
consilium spreviss ent. Atque hoc esse aiunt, cur nu
aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam qu
si salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, ci
cumvolitant. Etenim consilii illius memores, admira
tur eam nunc ut sapientem, stipantque densâ caterv
ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant; sed op
nor frustrâ, imo vero etiam interdum eum magno ips
rum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverâ sapient
erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum qu
dem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam v
ro non habent.

MOR. *Bene monentis consilia nè spernas, hæc fabula d
cet.*

Apolog

Apologus ex ſecundo Libro Petri Crinitri, *de honeſta diſciplina deſumptus.*

SAta eſt olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento creviſſet, laſcivire incepit, & ramulos audacius porrigere. Jam ſerpebat in pinum, jam ſurgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Iráque tanto faſtu atque inſolentiâ intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi, &, Vides, inquit, ut te ſuperò, ut amplis foliis, ut virore præſto, & iamjam ad cacumen prorumpo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ità ad eum reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pervici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Joanne Ant. Campano *deſumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, quia eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociuſque fuiſſet. Repulſus deinde eſt à Lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumque ſecutus: nec minus luporum, ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium extra fuiſſet voraturus.

MOR. *Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo finus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus

existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *desumptus.*

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

Mor. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima, ex libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ: Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eo venit, aureisque omnium mentésque in utriusque terræ urbibus demulsit; in quæstibus ibi, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicioréque sibi Corinthios delegit: Sed ii Corinthii, homine accepto, navique in altum provectâ, prædæ pecuniaque cupidi, ceperunt concilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed impetravisse, ut jam statim coram desilere præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vita perdita, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides carpere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus stánsque in summæ puppis foro, carmen quod Orthium

dicitur

dicitur voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatuque omni ſicut ſtabat, canebatque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas advaniſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe Regem iſtæc parum credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodire juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe; hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eúmq; illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exſtitiſſe. Nautas ſtupefactos convictoſque ire inficias non quiſſe.

MOR. *Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phrocenſis Apologus lepidiſſimus.

De Aranea & Podagrâ.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perveſtigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujuſdam civis ædes divertit: inibi quaquaver-

versum telas suas præpendebat, prætendebatque retia: Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbabaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tamen egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat: in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui discere non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina sulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram vero divitum aulas debere sub ingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atque eas aviculas

quæ

quæ binis ſuperbiunt coloribus. In ſumma, nihil delicia-
rum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis caſum ingreſſa telas orditur, quaquaverſum parietes interpatent, retia ſuſpendit, orbiculari operi manibus pedibuſque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas inſidias, nullos formidat inſultus: imo vero etiam jam ſcopis ſuperior omnibus. Non multo poſt, podagra araneam convenit; delicias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utriſque ſententia: Quorſumcunque proficiſcerentur, podagram in divitum domus, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametſi ad uſus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat. Alium in alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea, morborum domicilium eſſe divitum aulas: Ad ultimum, nuſquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI

elegantiſſimi & amœni ingenii fabulæ elegantiſſimæ, nuper per clariſſ. Poetam & Philoſophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo ſermoci de Abſtemio, frequenti literatorum conſeſſu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebraret, adeoque in arcem evaſiſti, ut nemo ſane (mea ſententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde ſecedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris obſervatio emanaret, unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non alunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro

ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore deviocitur. Si quidem omnes quas meritatur Ablemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ipſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularemque doctrinam, ultro accedis; ique haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium merito ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſſimeque ſententiis ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cujuſcunque animo poſſum eat, Abſtemioque (abſit invidia verbo) omnium quam jucundiſſimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re de futuros eſſe liquido conſtabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS.
OCTAVIANO UBALDINO
Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potiſſimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non ſine plurimis beneficiis, perſpicerem benevolentiam, non aliquid meorum vigiliarum tibi devovere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus cum tuorum in me officiorum numerum, divinaſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis, tantaque ſapientia, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quam oſſeventium voluntatem, ſolet inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus ubaldus, clariſſimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, De nonnullis locis obſcuris, ſu-

per-

periori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitavunt Georgius Emas, pro Venetis hic legatus, non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius vir, omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis virîs ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tui; cujus mentem animumque si penitus possis inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebusque hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Seduco dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò prætervi, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quia eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens: cum Principes, curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Procœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ profuissent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis

præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibuſdam ſimilitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque ſit oſtendunt, ut omnes etiam inviti illis aſſentiri cogantur. Senſus autem audiendi faſtidioſiſſimus ves etiam utiles honeſtaſq; haud facile admittit, niſi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Teſtis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut ſaltem faoulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo, & anguilla, ſimul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem ſupervolavit, anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixiſſet, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egiſſet? Vobis, inquit, Dea veſtra ſuccenſuit, quod eos, qui vobis utilia ſuadent, audire nolentes, tam attentis auribus conſabulantes anatis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis poſſem tibus tvo contentus exemplis oſtendere. Samii vetiorem populi morti addicere volentious, Æſopus, hac fabella diſſuaſit, dicens, Vulpem quandam fluvium tranſeuntem, in Lacunam fuiſſe prepulſam: unde cum exire non poſſet, tenaci limo retenta, muſcarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conſpicatus, miſericordia motus eſt, interrogavitque an vellet, ut ab ea muſcas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo ſanguine jam plenæ parvam mihi poſſunt inferre moleſtiam: ſi autem has abigeres, aliæ famelicæ ſupervenient quæ quicquid mihi ſupereſt ſanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc vetiorem veſtrum jam locupletem occideritis, alios eligatis neceſſe eſt, qui dum ſe opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incæpto deſtitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæſar, diuturnos magiſtratus dabat: unde ut refert Joſephus, ſub eo per viginti annorum ſpatia, per duos tantum Præſides, Cratum ſcilicet, & Pilatum, eſt gubernata Judea. Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himereuſes Phalaridam, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus dicens, ſolus paſcebatur in prato: advenit autem Cervus & paſtua corrumpente,*

rumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui como, si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic concilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit, sed Non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, eveniet: si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta denegando, quæ per omnia membra deferuntur, desicerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut discordiâ interiunt, itâ concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immerito igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos sibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur has componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

Laur-

Laur. Abſtemii Fabulæ.

De Mure in Ciſta Nato.

MUs in ciſta natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, n
cibus paſtus, quæ in ea ſervari ſolebant. Dum a
tem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreretque
cenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cu
guſtare cœpiſſet, Quàm ſtultus inquit, hactenus ſui, q
in toto terrarum orbe nihil melius ciſtulâ meâ eſſe cr
debam; Ecce quam ſuavioribus hîc veſcor cibis!

*Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis
ſit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores eſſe poſſimu*

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum a
ſque ariſtis naſceretur, nè metentium triturantiumq
manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus d
paſtum eſt. Tum ruſticus, Quam digna, inquit, patio
qui parvæ commoditatis cauſâ, emolumenta quàm m
xima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſand

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter columbam præcipiti inſequeretur vo
tu, villam quandam ingreſſus à ruſtico captus e
quem blande, ut ſe dimitteret, obſecrabat: non enim
læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conatu

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, que muſc
qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus p
quas volitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpendera
Hirundo verò advolans, ret a cum textrice per a
portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe jamja
perituram intelligens, Quam juſtè hæc patior, dic
bat, quæ minima volatilia magno labore vix capien
credi

credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hâc monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transiturο.

RUsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam flumimis partem tentasset, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutioremque ad invenit, ubi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam rutiùs, inquit, clamosis aquis, quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hâc admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, qui'd eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur: Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

RRisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ anguſtia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, Amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves imperere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

ASinus & vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campi hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consuevernnt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris

oneris est propositа conditio.

Hæc Fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutа formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxta villam quandam transiens, conspexit cate vam mulierum plurimas gallinas opipare assatas al silentio comedentem : ad quas conversa, Qui clamore inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facere quod vos facitis ! Cui respondens quædam anus, Pessim animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus ; vero aliena furaris.

Hæc Fabula nos admonet, ne patemus nobis in aliena licer quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithobo cio incluſos largo nutricaverat cibo, qui pingu effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentem i ridebant fratres. Dominus, Nobiles hospites lauto sumptuoso acceptурus convivio, imperat coquo, ut e his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. H audientes corpulenti iese afflictabant, dicentes, Quan prestitisset, nos macilentos esse !

Hæc Fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vi tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingra ego multo tempore meis vos frondibus alui : v vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. C boves, Gemitus, suspiriaque nostra, & stimulus quo pu gimur, te docere possunt, quod te trahimus invitи. Ign vit trabs.

Hæc nos docet Fabula ne in eos excandescamus, qui non s sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proc ræ, rectæ, enodésque, præter unam humilem, pa

am, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæ-
æ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus do-
um loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ
evitate & deformitate ſua ædificium indecorum red-
itura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum
icebat, De te non amplius querar natura, quod me
rpem genueris, cum formoſis tam magna videam im-
inere diſcrimina.

*Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe defor-
es, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.*

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in mor-
te, quam cætera animalia adeo exherrent, multo
uaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, cùm po-
ùs mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia, inquit,
eque querendi cura amplius cruciabor, neque aucupum
queos extimeſcam.

*Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vi-
e præſentis miſeriæ præciduntur.*

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat,
parens conſolabatur, dicens, Ne te afflictes, ne tan-
opere lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, iſto
onge formoſiorem, qui prioris deſiderium facile miti-
abit. At mulier doloris impatiens ut quæ maritum
rdenti amore proſequebatur, non modo verba parentis
non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti men-
tionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, in-
er lacrymas & luctus parentem interrogat, an adſit ju-
venis ille, quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

*Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex
uxorum animis excidere ſoleat.*

De

De Muliere amatoris discessum flente.

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, que omnibus fere rebus spoliaverit, multis lacrym prosequebatur. Interrogante autem eam vicina, c tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inqu sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretri bus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pu su, tum rotarum volutatione, exorto dicebat musc Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, aliena tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam serpens insectaretur.

ANguilla interrogabat serpentem quare, cum simile essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quam illam insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inqui me lædunt impune.

Hæc Fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia ver quòd cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cu me oculis captam videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolera rent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subita & atra tempestate depre hensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum

aux

exilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius ministericulo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

Pisces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè ereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De quadrupedibus societatem adversus aves, cum piscibus ineuntibus.

Quadrupedes, cum bellum sibi ad avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

Quidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præstò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse

esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœro constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines a tem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam leg ti audiens luctum, ad eum visendum consolandúmq accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiiss Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, i tellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte student conse vare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audie amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsum ptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui hono tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans quisna esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos prom ptus, Miseresco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmo honores perveniunt. Quam primum enim dignitat ejusmodi estis assecuti, visum, auditumque, & cæter sensus ità amittitis, ut pristinos amicos amplius non d gnoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres desp ciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi sim litudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vell vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam ami tere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pec niâ arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat, minime irridenda vitia senilis ætat quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ a no puellam duxerat in uxorem, qui ad id temp in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solve non posset, dicere solebat, Quàm malè vitam mea disp

liſpoſui ! juveni enim mihi uxor deerat ; nunc autem enex deſum uxori.

Hæc Fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

Olca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet ; quando id mereretur, cum orporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda nguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſponit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacite cuncta efferres.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum hirundine ineunte.

Gloriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, ſi creis te cum ea poſſe convivere ; cùm uterque veſtrum iverſa ſoleat appetere loca : tu enim frigidis, ille teidis delectatur locis.

Hâc monemur Fabulâ, ne eos vobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

Ruſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi leporis obliviſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne icto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem exinguere poſſe diffiderit, mœſtus ſpectat incendium. terim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, peculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ſticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medm jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore licitatis mecum habitaſti, nunc, quia fortunæ mutata t, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente una à latere tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipiti uat curſu.

De Eremita Ægrotante.

INsitum est à naturâ omni animantium generi, ut re
venereæ libidine incitentur; à quâ siqui homines
qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæp
in graves morbos incidere solent. Quidam igitur ere
mita, ipsa adolescentia ità titillationes carnis evicera
ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virg
permanserit. Cum autem ea ætate gravissime ægrotar
cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium
invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coire
Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicen
quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxim
gratam, mattere: assueti enim virtutibus ægre illas à
discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupidit
te vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adduct
sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membr*
soporem. Experrectus autem vehementer angebatur
& tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, q
aderant illius misererentur: quisque igitur consolari,
ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementiss
mus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed rec
perandæ sanitatis causa tale opus perpetrasset. At eg
inquit, istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem
tius expertus non sum.

*Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccator
illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtut
amaritudini anteponat.*

De Divite quodam & Serve.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quc
regem stultorum solebat nuncupare. Ille his ve
bis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel
tem in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultor
essem; In toto enim terrarum orbe nullum meo lat
es

eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula indicat, omnia plena eſſe ſtultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum ſibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum ſibi erat) ſed ne bona ſua dilapidarentur, exoptare ſe dicebat. Mulier ſagax, & viduæ verſutias intelligens, ſe inquiſituram pollicetur. Paucis poſt diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui ſententia: eſt enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non ſunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum iſto marito tuo illepido, etſi enim coitus appetens non ſum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, ſiquando experimus eſſe diſcordes.

Hæc Fabula indicat, nullum matrimonium felix, ſi clavus defuerit, qui virum & mulierem arctiſſime conſtringit.

De Canibus urbanis Villaticum inſequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti inſequebantur curſu: quos diu ille fugit, nec repugnare auſus eſt. At ubi ad inſequentes converſus ſubſtitit, & dentes ipſe quoque oſtendere cœpit, omnes pariter ſubſtiterunt, nec aliquis urbanorum illi approinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad ſuos converſus milites, Commilitones, inquit, hoc ſpectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præſentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accuſante.

VOlunt homines ut plurimum, quando ſuâ culpâ aliquid ſibi acciderit adverſi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre, ut ſe crimine exuant; adeo omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem aſcendentem, ex quâ illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præviderat, accitis teſtibus, dixit, Videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio: eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illam aſcenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur ſoleata arborem aſcendiſſet; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis teſtibus, probavit, id ab anu abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat homines minime vera dignos, qui cum libere peccent, fortunam vel Dæmonem accuſant.

De Teſtudine & Ranis.

TEſtudo conſpicata ranas, quæ in eodem ſtagno paſcebantur, adeo leves agileſque, ut facile quolibet proſilirent, & longiſſime ſaltarent; naturam accuſabat, quod ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreaſſet, ut neque facile ſe movere poſſet, & magna aſſidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum eſcam fieri, & cujuſcunque vel leviſſimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius eſt onus, quo ad omnes ictus munita ſum, ferre, quam tot mortis ſubire diſcrimina.

Hæc Fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo ſæpe ſunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere deſtinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & uſu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos abſterruit, dicens, Si ra-

ti

tricem noſtram nunc interficiemus, quis futurus annis nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præſentia intueri, verum etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatumque ſolvebat: ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægre autem ferens canis, ſe aſſidue ligari verberarique, auſugit: & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus, paſtuſque fuiſſet, ligatus autem verberatuſque nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, ne ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierant. Tunc paſſer, Nolite inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere poſſunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo & Apibus.

URſus ictus ab Ape, tantâ ira percitus eſt, ut alvearia, in quibus apes mellificaverunt, tota unguibus diſcerperet. Tunc apes univerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis urſum invadentes pene necavere: Qui ex eorum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, quanto melius

erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare!

Hæc Fabula innuit, longè melius interdum eſſe injuriam novius ſuſtinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus.

AUceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in areâ effuderat eſcam; paſcentes tamen aves non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis ac avolantibus, aliæ paſtum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſervato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo ſemper majorem prædam exſpectante, tandem adveſperaſcere cœpit. Tunc auceps, amiſſa ſpe multas capiendi, cum jam tempus eſſet quieſcendi attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanſerat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequiquam illi bonitate parem quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc poſterior priori ſic ait; Cur me dominus quam te impenſius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in novos hoſpites benigniores ſint.

Hæc Fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui Canis, Neſcis, inquit, inſane, neſcis quæ

uæ verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſua-
ſiſſimis perdicum coturnicumque carnibus veſcor.

*Hæc Fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præce-
torum verbera, quæ multorum bonorum cauſa conſueverunt
fieri.*

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve porta-
is. Cui boves, Irrides nos? reſpondérunt: Ignoras
uæ te pœna manear. Onus hoc nos citò deponemus;
um autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogeris. In-
oluit trabs, nec ampliùs boves convitiis laceſſere auſa
ſt.

*Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calami-
tatibus, cum ipſe poſſit majoribus ſubjici.*

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quod deliciis habita, & ſuavibus largiſque cibis nutrita fuerat, cur
aveâ egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbi-
ratu, non tuo, paſcere poſſim.

*Hæc Fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis ante-
ponendam.*

De Scurra & Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Epiſcopum quen-
dam, divitem quidem, ſed avarum, accedens, nu-
miſma aureum ſtrenæ nomine petiit. Antiſtes inſani-
re hominem dixit, qui crederet tantum pecuniam ſibi
in ſtrenam dari. Tunc ſcurra numum argenteum eſ-
flagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium ſibi
videri diceret; æreum quadrantem ut ſaltem ſibi tra-
deret, orabat. Sed cùm nè hunc quoque poſſet ab E-
piſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, ſaltem
benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tunc Epiſco-
pus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At e-
go, inquit, ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam vilem

nolo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc Fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio consperfit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina consperserat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUllus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi

bi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate ſe felicem appellabat, longè melius eſſe dicens, quotidiano labore durum victum quæritate, & turpiter veſtiri, quàm poſt optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire diſcrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longe pluribus periculis, quam paupertum, videamus eſſe ſubjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conſpiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugnâ enim fortaſſe morieris. Cui equus, tibi inter lutum ſordéſque impinguato, cùm nihil dignum laude geſſeris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula inquit, honeſtius eſſe rebus præclarè geſtis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Urſi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Urſi, pecuniámque pro eâ protulit. Ille ſibi in præſentiâ pellem urſi non eſſe, cæterùm poſtridie venatum profecturum, urſóque interfecto, pellem illius ei ſe daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in ſilvam profectus, altiſſimam arborem aſcendit, ut inde urſi venatoriſque certamen proſpiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi urſus latebat profectus, immiſſis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum proſtravit humi. Tunc venator, ſciens hanc feram in cadavera non ſævire, anhelitu retento, ſe mortuum ſimulabat. Urſus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naſo nec corde ſpirantem deprehenderet, abſceſſit. Coriarius cum

feram

ferам abeſſe perſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum ut ſurgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei urſus locutus eſſet. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps urſi pellem vendere vellem, niſi eum prius ceperim.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

ERemita quidam, vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta ſeculari militia, quam abſque Dei offenſa & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſulere ſaluti: Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim eſt, quòd hoc tempore milites neque ſtipendia exigere valeant, licèt exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc Fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non poſſunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipſam viduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: Cui ut par referret, ipſe quoque defunctæ uxoris mores probatiſſimos pudicitiamque inſignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utriſque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accerſito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, & ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui poſſunt optime vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſilva, cum ſe ita irretitum videret, ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare confideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum: quod cum mus prompte feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc Fabula indicat, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur, ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo ſe molliori factos, in tantam duriem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſeiecit in ignem, ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet Fabula, ne appetamus quod eſt nobis à naturâ negatum.

De

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram vo vere, nec perpetuis laboribus ad magnas diviti pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis pra liis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Vendit igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore su male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidi sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, dam natâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in qu majus lucrum & minorem laborem existimabat. Pra diis igitur venditis, cum navim mercibus implevisse navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempesta magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæter qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse co tentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris ed bat sonos, ad magistratus accessit, petens nè se min quam scurram honorate vellent. Et cum magistrat admirantes eum interrogarent, cur se ità honore di num duceret; Quia, inquit, majores quam scurra cre pitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pec nias profundunt.

De Amne suum fontem lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacesseba ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos h beret pisces: Se autem p'urimum commendabat, quo optimos crearet pisces, & per valles blando murmu seperet. Indignatus fons in amnem velut ingratu unda

ndas repreſſit, Tunc amnis, & piſcibus, & dulciſono rivatus, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ agunt, ſibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, noſtra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetraſſet ſcelera, & ſæpius captus, & carcere concluſus, arctiſſime pervigili cuſtodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui ſæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenſo, & ſolitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertuſorum faſcem ſuper humeros habens, apparuit, dicens, Amice amplius tibi auxilio eſſe non poſſum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, quâ alias valeam comparare; quare pereundum eſt tibi.

Hæc admonet Fabula, ne exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

De Avibus pluris Reges eligere volentibus.

AVes conſultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges ſola regere non poſſet: feciſſentque voto ſatis, niſi cornicis monitu à tali conſilio deſtitiſſent. Quæ cum cauſa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus ſaccus, implentur.

Hæc Fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro ſe velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantiſſima, ægre ferebat, maritum adverſa valetudine detineri, lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogata mortem, u
ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quàm illum ve
let occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horrib
aſpectu venientem : cujus timore perterrita, & jam ſ
voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis : jac
ibi in lecto quem occiſura veniſti.

*Hæc Fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, q
non malit ſibi bene eſſe, quam alteri.*

De Adoleſcente in funere matris cauente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur ; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increpareturut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet ; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti ? Cui pater, Non tuum, inquit & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro zelotypo, qui uxorem dederat alteri cuſtodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivercompererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebatdederat cuſtodiendam ; ingentem pollicitus pecuniam ſi eam ità diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingeniumſuum verſutiâ mulieries vinci comperiſſet, ad maritumaccedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quamdoquidem ne Argus quidem, qutotus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe anno integrſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferrſolutoque ſacco eas inter herbas paſcere, veſperequfacto, omnes domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæ

Hæc Fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes, quæ impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muſcæ:) quorum unus inter cætera, dicebat, Opus eſſe clyſteribus, ſi vellet convaleſcere. Quod cùm vir hujuſmodi inſuetus medicinæ audiret, furore percitus, Eos eſſe inſanos, qui, cùm caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam ſalutaria, inſuetis & inexpertis & aſpera & obſcura videri.

De Aſino ægrotante, & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur viſendum cùm lupi canéſque veniſſent, peteréntque à filio quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Meliùs quam velletis.

Hæc indicat Fabula, quòd multi fingunt moleſte ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ita amens, ut quo pluribus majoribuſque verberibus cæderetur, eò plures præſtantioréſque fructus procrearet. Cui juglans, Eſnè, inquit, proverbii immemor ità dicentis.

Nux, Aſinus, Mulier ſimili ſunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc Fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebetur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet

beret victum : quare vernam temperiem & teneras he-
bas optabat. Sed cum ver adveniſſet, cogereturque
domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignu
ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad d
verſa loca deferre ; pertæſus veris, in quo tot labor
tolerabat, æſtatem omnibus votis expectabat, ut dominu
meſſe impeditus, eum quieſcere pateretur. Sed tu
quoque cum meſſe in aream, & inde domum triticu
ferre compelleretur, nec quieti ſibi locus eſſet, aut
mnum ſaltem laborum finem fore ſperabat. Sed ubi
tunc quoque malorum terminum adeſſe cernebat, cu
quotidie vinum, poma, ligna portanda eſſent, turſ
hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc ſaltem
liqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

*Hæc Fabula indicat, nulla eſſe præſentis vitæ tempora, q
non perpetuis ſunt ſubjecta laboribus.*

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes co
templabantur felem, quæ in tabulato capite demiſ
& triſti vultu recumbebat ; Tunc unus ex iis, Hoc an
mal, inquit, benignum admodum & mite videtur : vu
tu enim ipſo ſanctimoniam quandam præfert : volo ip
ſum alloqui, & cum eo indiſſolubilem nectere amicitiam
Quæ cum dixiſſet, & propius acceſſiſſet, à fele captus
dilaceratus eſt. Tunc cæteri hoc videntes, ſecum ai
bant, Non eſt, profecto, non eſt vultui temere crede
dum.

*Hæc Fabula innuit non ex vultu, ſed ex operibus homi
judicandos ; cum ſub ovina pelle ſæpe atroces lupi deliteſcan*

De Aſino, qui Hero ingrato ſerviebat.

ASinum, qui viro cuidam ingrato multos annos inc
ſenſo pede ſervierat, ſemel, ut fit, dum ſarcina pre

as eſſet gravi,& ſalebroſâ incederet via ; ſub onere re-
idebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus
rgerè compellebat, pigrum animal & ignavum nuncu-
ans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat ;
nfelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum ! Nam
uamvis ei multo tempore ſine offenſâ ſervierim, ta-
en non hoc unum delictum tot meis priſtinis benefi-
is compenſat.

*Hæc Fabula in eos confictа eſt, qui beneficiorum ſibi collа-
rum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe of-
ſam atroci pœna proſequuntur.*

De Lupo ſuadente Hiſtrici ut Tela deponeret.

Upus eſuriens in hiſtricem intenderat animum : quam
tamen quia ſagittis undique munita erat, invadere
on audebat. Excogitatâ autem eam perdendi aſtutiâ,
li ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum
nus tergo portaret : quandoquidem non aliquid ſagi-
rii, niſi cum prælii tempus inſtaret, portarent : Cui
iſtrix, Adverſus lupum, inquit, ſemper præliandi
mpus eſſe credendum eſt.

*Hæc Fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus i-
micorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.*

De Mure liberante Milvum.

MIlvus conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum
miſertus eſt avis, quamvis ſibi inimicæ, abroſiſque
ente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti im-
emor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit, murem nil tale
ſpicantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.

*Hæc Fabula innuit, malignos hujuſmodi gratias ſuis bene-
ſtoribus ſolere impendere.*

*De Cochleâ petente à Jove, ut ſuam domum
ſecu ferre poſſet.*

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus
munera, quæ petiiſſent, elargiretur ; cochlea ab eo

petiit ut domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata Jove, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi gra ve & moleſtum futurum erat, Malo, inquit, tam grav onus perpetuò ferre, quam, cùm mihi libuerit, malu vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo f gitandum.

De Herinaceo, Viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blan viperam rogavit, ut in propriâ illius caverna adve ſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cum i feciſſet, herinaceus huc atque illùc ſe provolvens, ſpi rum acumine viperam pungebat, & vehementi dole torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando h rinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, ut e ret, orabat, quandoquidem locus, duobus eſſet anguſt Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non pote Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illi ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos qui poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat qui vulpi præferet quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperab Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita p ſtantius, quo ſepiùs quàm tu pernicitate tuâ canes elu

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab genio longe ſuperari.

De Sene, ob impotentiam, libidinem carnis reliquentu

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenem qu dam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimi eui vehementer inſudabat. Cui ſenex, Obtemper inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis optimiſque admoni ni

ibus tuis. Nam uſum Veneris admodum mihi obeſſe entio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed more pœnæ & impotentia à conſuetis vitiis deſiſtere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, nterrogavit eum, quo pacto ità ſolus vivere poſſet. Cui le: Solus, inquit, tantum eſſe cœpi poſtquam te huc ontuliſti.

Hæc Fabula indicat, eruditos vires, qui doctiſſimorum virorum turba continue ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

Upus ovis pelle indutus, ovium ſe immiſcuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cum aſtor animadvertiſſet, illam in altiſſima arbore ſuſpenit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ovem ſpendiſſet, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, eſt ovis, pera autem erant Lupi.

Hæc Fabula indicat, homines non ex habitu, ſed ex operibus judicandos; quoniam multi ſub veſtimentis ovium lupina tunt opera.

De Patre filium ad virtutes fruſtra hortante.

Ater quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum vitâ virtutibus ingilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui ius, Fruſtra, inquit, pater, ad hæc faciendo hortaris: ultos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longe melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu vitiis velle diſcedere.

De Cane oves domini ſui occidente, à quo ſuſpenſus eſt.

PAſtor quidem cani oves ſuas dederat cuſtodiendas optimis illum paſcens cibis. At ille ſæpe aliquas ovem occidebat. Quod cum paſtor animadvertiſſet canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domeſticis tuis, interfice potius lupum, qui continuò tuo fidiatur ovili. Imò, inquit paſtor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm ſe meum hoſtem profitetur: tu verò ſub amicitiæ ſpecie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui ſub amicitiæ ſpecie nos ledunt, quam qui aperte ſe noſtros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes ſtatim cileque ſuperaret: quare cum nullum amplius arietem inveniret, qui occurſanti ſibi auderet obſiſtere, crebelatus victoriis, taurum auſus eſt ad certamen provore. Sed primo congreſſu, cùm in taurinam frontem rietaſſet, tam atroci ictu repercuſſus eſt, ut fere mori hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potenadverſarium auſus ſum laceſſere, cui me imparem cvit natura.

Fabula indicat, cum potentioribus non eſſe certandum.

De Vidua & Aſino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exoſa, nubere cupiebſed non audebat, vetita vulgi irriſiones, qui madictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas tranſeuntptias: ſed commater ejus, quàm contemnendæ eſpopuli voces, hâc arte monſtravit. Juſſit enim num album, quem vidua habebat, viridi colore depi& per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum

et, tanta admiratio ab initio omnes invaſerat, ut non olum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, inum animi gratia comitarentur. Deinde, cum huſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſieunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater eeniet tibi; ſi enim virum acceperis, per aliquot dies is Fabula vulgi: deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altiſſimo arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa, um ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit; quæ levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multo annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo infectatus est ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferre; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cum cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in ami-

nicorum numero habuit; quos deinde ſingulari amo- proſecutus eſt.

Hæc Fabula indicat, adverſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

Vlpes cum fugeret à cane & jamjam eſſet capienda, nec ullum aliam evadendi viam invenire ſe poſſe agnoſceret: Quid me, inquit, & canis perdere cupis, ujus caro tibi ului non eſſe poteſt? Cape potius lepo- em illum (non procul enim lepus aberat) cujus car- em ſuaviſſimam mortales eſſe commemorant. Canis gitur motus conſilio vulpis, omiſsâ vulpe, leporem in- cutus eſt; quem tamen, ob incredibilem ejus velo- tatem, capere non potuit: Paucis poſt diebus lepus ovenens vulpem, vehementer eam accuſabat (verba nim ejus audierat) quòd ſe cani demonſtraſſet. Cui ulpes, Quid me accuſas, lepus, cùm tantoperè te lau- avi? quid diceres ſi te vituperaſſem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, ſub laudationis ecie aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

Epus & vulpes à Jove petebant: hæc ut calliditati ſuæ pedum celeritatem; ille ut velocitati ſuæ calli- itatem adjungeret. Quibus Jupiter ita reſpondit, Ab rigine mundi è ſinu noſtro liberaliſſimo ſingulis ani- antibus ſua munera ſumus elargiti: uni autem omnia ediſſe, aliorum fuiſſet injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æ- quali lance largitum, ut quiſque eſſe debeat ſuâ ſorte contentus.

De Equi inculto, ſed veloci & cæteris eum irridentibus.

Qui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem

cæteri incultum,& ad hujuſmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ ſigno cuncti carceribus exſilière, tum demum innotuit quantò hic, paulò antè irriſus, cæteros velocitate ſuperaret, omnibus enim aliis poſt ſe longo intervallo relictis, palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat non ex habitu, ſed ex virtute homines judicandos.

De Ruſtico per vocem hœdi ad Juriſconſultum admiſſo.

RUſticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam juriſconſultum acceſſerat, ut eo patrono ſeſe explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet ſe non poſſe nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Ruſticus, qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat, ſæpius rediens nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem ſecum deferens, ante ædes juriſperiti ſtabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita voce hœdi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Ruſticus ad hœdum converſus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilèſque eſſe, quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADoleſcens quidam uxorem duxerat, & ipſam quoque adoleſcentulam formoſam admodum & libidinoſam: cujus effrænæ libidini dum ſatisfacere cupit, ità lumbos exhauſit, ut paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo ſimilis videretur: non ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere potebat:

rat: ſed, ut ſenex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent; quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant; ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Senè juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verbera funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, cùm modo ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè eum rogabat, ut ſe dimitteret; pollicita pro tanto beneficio

ficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

LEo cùm socios adiscisceret sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non recusant pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab uno, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferri possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit; Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepos verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio. *Fabu-*

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui alicui in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, fuisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis compoſuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, sibi erat.

Hæc admonet Fabula, malorum inter se odia civium arma potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paterna domo efferret, rursusque mariti domum ingressura accendit & introferet; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRator, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa detinere coacti, mœrore conficiamur.

De

De ſene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura ad venerat, rogabat ut paululum differret, dum teſtamentum conderet, & cætera ad tantum iter neceſſaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparaſti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à ſe viſam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam reſtant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebeſcere, auditum minui, cæteróſque ſenſus indies deficere, corpus ingraveſcere ſentiebas, nonne tibi me propinquam eſſe dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non eſt.

Hæc Fabula indicat, ita vivendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat ſaculum nummorum, quem morienti ſibi juſſerat afferri. Quibus voluptatem eſſet allaturus: Cui ſacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto ſudore quæſitos, in ſcortis & conviviis profundent; & dæmonibus qui animam tuam æternis ſuppliciis mancipabunt.

Hæc Fabula indicat, ſtultiſſimum eſſe in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem ſint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali,33 Æsopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mittoigitur ad te sive Fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras quam has Fabulas malis, vescribe: mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper sitibundi in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo esto caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus; siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extra puteum evadens, te istinc postea educam. Cujus consilio fidem habente capro, atq; ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit; Enim vero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum deiecendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum absuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque galli eam mordebant abigebantque; perdix apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

D

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum, citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabréque factum; quod cum in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hâc Fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc Fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo: si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen saliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dextrâ, vivine, an

an mortuum eſt ? prolaturus paſſerculum vivum, ſi illi mortuum reſpondiſſet ; rurſus prolaturus mortuum, vivum reſpondiſſet : occidiſſet enim ſtatim ſub pædi clàm, priuſquam proferret. At deus ſubdolam callidi tatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito & ſive vivum ſive mortuum, quod in manibus habes proferto.

Hæc Fabula innuit, mentem divinam nihil neque latet neque fallere.

De Piſcatore & Smaride.

PIſcator quidam, demiſſis in mare retibus, extuli ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem ob ſecrabat ; Noli me in præſentiâ capere tam puſillam & minutam, ſine abire, & creſcere, ut poſtea ſic adulti commodo cum majore potiaris. Cui piſcator inquit, Ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, ſtolidum eſſe qui propter ſpem majoris commodi, rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Aſino.

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſalvum vis leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infeliciſſimo quid mihi miſero mali evenit ? Nam recuſans partem nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc Fabula innuit, majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque post calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret: Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atque ego, inquit Satyrus, tecum postmae amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse cujus accepsa vita est & non simplex sermo.

De Vulpe & Parda.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suam pellem versicolorem extollente: vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Feminam mutata.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in feminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea misserta cupiditatis adolescentuli convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus forma inardescens adolescentulus, adducit illam suum domum: quibus confidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutâsset & mores, murem immisit in medium.

At illa & eorum qui aderant,& cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat, scelestos homines, etsi conditionem statumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricolâ & Canibus.

AGricola quidam siberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis filiis, gulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum, postremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se colloquuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. enim operariis bobus dominus noster non peperc nec nobis quidem parcet.

Fabula significat, fugiendos eos esse cavendosque, qui à militaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, nec in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi afferri, (Aderant autem filii illic sedentes) Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicti perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invidiæ præbebitis. Sin minùs, ipsa vestra æmulatio atque discordia opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem mulier pro ſingulis bina ova pariturum, ſi plus tribuiſſet eſcarum, pp pare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne num quidam ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & co- ium rerum ingraveſcentes ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circumibat ſingulos, corrogans curationem: ; nactuſque eſt quendam, qui cogni:à mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, ſi iſtuc fecero, dignus ſum qui ab omnibus hujus rbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cùm maxima beneficia eperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & urſo.

DUobus amicis unà iter facientibus fit urſus obviam: quorum unus perterritus, in arborem ſcandens lait: alter verò cùm ſe imparem urſo fore, & ſi pugnae vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui ſtratus jacebat, uſquequaè continente reſpirationem; ità mortuum eſſe creens urſus abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadara. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam ad aurem urſus cum eſſet locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, nè poſthac cum hujuſmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoſo in pore ab auxilio præſtando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUo adoleſcentes opſonium à coquo mercati com-
muniter erant. Cæterum cum coquus quibuſda
negotiis domeſticis animum intenderet vacaretque, a
ter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus i
miſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis, q
aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat
non habere: qui vero habebat, jurabat ſe non abſtu
ſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtu
inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem ju
ſtis, Deum non latebit.

*Hæc Fabula innuit, quod ſi quid homines celamus, D
nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit
omnia videt.*

De Arundine & Olea.

DIſceptabant arundo & olea de conſtantia, de for
tudine, & de firmitate. Olea quidem probra
rundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum
cillanti. Arundo autem obticebat, non longum te
pus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſ
arundo agitabatur reflectebaturque: olea verò viole
ventorum, cum reluctari veliet, confracta eſt.

*Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus ced
potiores eſſe iis qui non cedunt.*

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia ſignum cane
Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſi
bant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum in
temque occidere. Nullum enim unquam ego occ
quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad q
illi viciſſim cum clamore reſponderunt, Tu verò
ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare ne
as, cæteros potes ad certamen impellere.

*Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui
lis & improbis principibus perſuadent ad iniqua agenda*

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam ſumptis aucupatoris retibus ad venandum proceſſit, viſóque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe arundines eum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc Fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe capturum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thyano & Delphino.

THynnus, cum delphinum inſequentem, præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt: ad quem thynnus reſpiciens, eumque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniáque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinásti.

Fabula ad eos spectat qui res suas non vellè administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice, respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum

num modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem, abitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Fera inventa.

VIator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarum que plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ: à quâ non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cùm mater cæteræque eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; hæc mihi, inquit, ut perderet causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exonerată navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo, ideoque immotum sese ostendit.

Hæc innuit Fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœ-

amœniſſimam. Illuc inducens filium aſſiduus illi cuſtos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eo amplius moleſtiæ contrahebat. Quadam autem vice propius ſtans leoni, inquit, O truculentiſſima fera, Propter inane ſomnium patris mei in hac domo aſſervor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incuſſit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percuſſione manus emarcuit, ſuccrevitque ſanies, ac febris ſubſecuta eſt, brevique tempore adoleſcens eſt mortuus. Ità leo adoleſcentem occidit, nihil adjuvante patris ſophiſmate.

Hæc Fabula innuit, quæ ventura ſunt, devitare poſſe neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite ſuſtulit. Riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu illis inquit, Quid mirum ſi crines qui non erânt mei à me receſſerunt? Illi quoque receſſerunt qui mecum fuerant nati.

Hæc Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accipimus, non poteſt nobiſcum perpetuo manere.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum sunt actiones; quam ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem, nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi, quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facile comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula significet compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latine sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conservatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est: & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat (quod unum miseris ac impotenti

bus datur) aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri captum immolari; cujus fruſtum unà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum; ſed vento vehementius ſpirante, nidus, qui ex ceno ac materia exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes, cum volare adhuc nequirent humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam moru alarum explicare non poſſit. Hunc Paſtor cum ita implicitum videt, accurens, corvum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet? corvus ait, prius quidem, quoad animum aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

Fabula ſignificat, quod qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpiùs incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquile & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus confilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum aquilam appropinquantem ſcabro conſpicatur, cum precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila ſcabronis pravitatem contemnens coram eo leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ injuriæ

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cum tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens, globum è ſtercore conſecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exſiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin, cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minime ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ, ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto ſore. Eam accipiter torve conſpiciens, ait, Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtus verum majorum ſpe, conſilio inepes ac ratione nimium ſunt.

Fabula ſignificat, quod, qui omittunt id quod manu tenent

De Vulpe & Tragο.

VUlpes & tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt: verum enim poſt potum, cum egreſſum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo: nam, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibuſque muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te comprehen-

den

dens hinc extraham. Huic caper promptè deſervivit. Vulpes ſuo exſultans egreſſu circa os putei capro illudit. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſervâſſe, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, ſapientiâ præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſthæc tuo barba referta eſt, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſum penſiculate vidiſſes.

Fabula ſignificat, quod homines conſilio præditi rerum finem prius inſpiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviâſſet, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rurſum illum cum aſpexiſſet, pertimuit; ſed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quod res terribiles uſus & conſuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepiſſet, atque cauſam quæreret qui eam comedere poſſet, illum criminari cœpit, quod eſſet animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus ſe excuſabat, quod id ageret ad eorum voluptatem cum ad opera facienda eos excitaret. Rurſum catus ait, Impius es, ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continne contra naturam, cum nec à matre, nec à ſororibus te abſtineas; ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ ſuæ quæſtus gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujuſmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excuſationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula ſignificat quod qui pravus exiſtit naturâ, cum ſemel delinquere animò propoſuit, quamvis cauſæ deſit prætextus, à pravitate tamen non deſiſtit.

De

De Vulpe ſine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaſerat abſciſsâ caudâ, cum ex pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ caudam abſcinderent, & ſic ſuum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, ſuadet ut caudam ſibi abſcindant; diſſerens, caudam non modo dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete reſpondit, Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, hæc itidem aliis conſulere haud æquum eſt.

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De piſcatore & Smaride piſciculo.

PIſcator qui mari rete tetendit, eo ſmaridem cepit piſciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piſcatorem orabat, ut dum grandis eſſet, atque majorem quæſtum ex eo aſſequi poſſet, ſibi vitam donaret. Huic Piſcator lepide reſpondit, Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem ampliorıs ſpe quæſtus.

Fabula ſignificat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna inſit ſpes, ſtultorum eſſet dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum ſepem quandam aſcenderet, ut periculum vitaret quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus perfodit: & cum graviter ſaucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui rubus, Erraſti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâſti, quo cætera conſueviſti.

Fabula ſignificat, quod ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus natura datum eſt obeſſe potius quam prodeſſe.

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro ſe adduceret, & ſupra modo ſe jactaret de ſplendore progenitorum ſuorum; vulpes ei ſubridens ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corjo clare apparet, quod multis jam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quod homines menaces res ipſa potiſſimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam deſeſſa, hominem caſu reperit lignarium; quem rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit, Adſunt venatores: lignarium, ſi vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu verò, ubi vulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim venatores re haud perceptâ ſtatim abeunt. Vulpes ut illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur, quod cum ſalvam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc vulpes ſe convertens illi tacite ait, Heus amice, ſi manuum opera, ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſolverem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam, etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cum galli illam infeſtarent, roſtriſque percuterent, perdix eâ injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere eſſet, eas ſibi inferri injurias. Gallos deinde cùm invicem certantes conſpiceret

ret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor, poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrioſa compoſitum, quod manibus capiens ait, O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret: ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehenſis rapit & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exſiliit: quod homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habuit nihil equidem profuiſti; percuſſus vero & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo utquam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porro ita me explebo, quod die craſtino comedere non indigebo; hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans, per feneſtram projicit. Ille attonitus humo a ſur-

assurgens, dum clamando ausugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? At ille languens inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te atque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit; atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumtis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile

haud mihi esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alià trantiens, illàc cum audiret; illuc accedit, rogatque quidnam gemeret? deinde causam gemitus edocta, lepide ait, Istic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facile ejse capturum: verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc, quia canere cessо, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiant, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diúque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores admodum lati comprehendunt, ac

ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eáque super altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somnis ei astitunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis effote quietis; quippe lætitiæ sorbr est mœstitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius misérta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longi viâ defessus esset, fascemque humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque, quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

MUllier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse, id verò pernegat; aiens, Cum caca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum vero indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Qui hic stamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne cum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratiâ jugulavit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte una domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ radere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait; Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest: Alter arri-

arridens, venustissime inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & ursâ.

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa cum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar ampliùs.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habuerat, se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum frelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempesta-

te, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molestia minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

QUarum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversia nos est in tempore gevendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocius abi; quippe in puteum si caderes, non tuam insscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula indicat, quod sæpius in periculum culpa nostra incurrimus, deinde absque fortunam accusamus.

Di

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, De cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quo catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum, acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te talem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita appositè saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quod dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepide ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te exculisset dominari cæteris, jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur: dumque potat, suam in aquam perspiciens umbram, valde latatus est magnitudine cornuum

cornuum, & ramositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo campo persecutus est cervum eum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senectâ deseruit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidum persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volutilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur.

retur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, qui suam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Ne abs re ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quidquam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod, cum hostibus manum conserre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam expellant.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensâ erant dejecta, ceu ossa, & hujusmodi, sine morâ corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continuè dormis, & segnitie teneris: rursus cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vitiosis laboribus, gravi censurâ coërcendi sunt.

De

De Mula quadam.

MUla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animi perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotū cum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id non tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit: cum turdum canere arboris super ramum aspexit,

ut cum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur; itaque cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videtur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causa fecisset: ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes cum suspiciens atque carnes ibi cupiens, illam arte aggreditur

Stans

Stans igitur ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens: O quam magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm ve- natrix, quàm formoſa, hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vo- cem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici ma- tus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, con- verſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, ſæpe quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus ſuperveni- ens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vel- let, caniş, ne cum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam, ut vides, tenu- is ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nupti- as in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dor- mientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, non plorare, ſed Deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater cito reſpondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ habemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, paulumque stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam insignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam aperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qui alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait; Vulpes filia, cur non ingrederis ad me? Ei vulpes non illepide ait, Quoniam vere mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cùm multos lebetes, nec magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Et taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione depulit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te patriri docuit? Inquit ex tempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nuberet ipsam assentiretur. Et rusticus, ait, nullo pacto se assensurum,

rum quod filia beſtia nubat. Cum illum leo torve adſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecerat, ruſticum adiens filiam ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cum ungulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gutture oſſe retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro cum os è gutture extraxiſſet, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet, quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parvâ habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum inveniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu; ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo devaſtaſti. Agnus inquit, Cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimonium contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus: Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, quæ tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore ausugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos qui participes sunt rationis.

De Vitula & Cerva.

VItula cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Famula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: qua oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, de
mum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pr
rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in pun
ctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq
vita sit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se i
brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tan
tum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure s
tura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferr quod vitari nimine potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsi
set, solaq; vestis remansisset, visa ante tempus h
rundine æstatem jam adesse existimans, ipsam quoq; ve
didit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cr
ciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ fr
gore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pa
ter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea d stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisse
Plus quam opus esset, se sudasse respondit.
bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus
eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehem
ti frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fo
medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, q
pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate
gerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem
tim

timum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt; illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, juxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordiâ motus lignario apparuit, ſuiq; fletûs cauſam rogavit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cùm pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtúmq;, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ conſedit. Cujus Mercurius fletus cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, illáne eſſet quam perdiderat, rogavit. Quam cùm ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propitior eſt probis, tanto improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Jove.

ASinus olitori cuidam ſerviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum ſibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem aſinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi, ſecundò Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſerviens, Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt; ubi cum de miſeriâ ipſorum innatâ dolerent, gemerentq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data eſſet miſerior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſque perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quam in vitâ tam miſerâ diutius permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent dum ocius tendunt, ranæ, quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait; State; nam nobis ſententia mutanda eſt, quippe, ut liquido videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De Aſino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum aſcendit;

ascendit; ac, cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, ejusq; misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potius, quàm locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, clauduſque factus, cùm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat; jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cum aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude existens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur se medicum esse, pharmacorumque peritam, ei vulpes venustissimè ait; Quî alios curaveris, cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ securi serpentem ut occideret, persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexéro, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cum injuriarum recens vel maxime existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâsset, vorum Mercurio vovit, quòd si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylisque refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi.

Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit consumptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quo erat incisum, quod homo suffocarat leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures è leonibus homines quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam matureſcentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probe tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſitè reſpondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm ſim tu velocior, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex câ ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem præſentiens ſalix, gemens ejulanſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici infeſtiores amicis, quàm inimici ſæpius reddantur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigaſſet, rurſus puer alteri veſtem clam abſtulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura indies ac majora accreſcentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæſtores publice damnatus eſt morti. Sed cum ad locum juſtitiæ duceretur, cumque mater gemebunda ſequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam converſus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam ſecreti dicturus, aurem dentibus ei abſcidit. Mater vero præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum ſupra modum criminabantur, non ſolum furti, ſed quod tam impius fuerit in matrem. Ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini veſtrum ſit mirum quod aurem matris dentibus abſcidi: ipſa enim hujus meæ perditionis autor eſt, & cauſa. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primum clam abſtuli, omiſſis præ timore verberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perveniſſem.

Fabula ſignificat, quod qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior indies efficitur.

De Paſtore & Mari.

PAſtor quidam, juxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, navigandi ſtudio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impoſitis, cum in altum jam navigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix ſe recepit. Denuo

cum

cum oves paſceret, ac rurſum mare jam tranquillum videret, ſocio ſuo ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula ſignificat quod uſus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulcritudine contendebant. Cum diu inter ſe variis & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſepe hujuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque inquit, Satis jam, ſatis certatum inter vos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores majorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ eſt. Hæc aliquando matri ait, Ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait, Excelſam adſpicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus & Agricola.

VEſpæ ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul convenſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Veſpæ verò, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præſtant. Itaque ſatius eſt mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubveniendum, qui vani & inutiles ſunt.

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quod improborum munera non eſſe ſine dolis quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio ſuperat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captuſque rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex ſuo ſolito more ſaltans ſuper hominis pedem reſedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua

punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exſiliens, mortem vitavit: Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præſens non fuiſti?

Fabula declarat, quod non in minimis, ſed in magnis arduiſque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cum inediâ conficeretur, acceſſit ad eas, ac triticum pro alimonia ut ſibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æſtate fecerit, num ſegnis aut otioſa eo tempore ſteterit: illis cicada ait, Neque ſegnis aut otioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ ſubridentes inquiunt, Si æſtate cecinisti, ut viantes delectares, nunc ſalta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda ſunt, ſuo tempore non facit, is in anguſtias, quando non putat, incidit.

De Viro & uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec ſenex eſſet (ſemicanus enim erat capillis) duas ſimul duxit uxores; unam quidam natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem ſui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari ſtudio junior, ut ab anus conſuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Poſtremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non abſque ſummo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula ſignificat, quod nulla melior ſenibus ſalus exiſtit, quam ſeminis carere, & maxime junioribus, niſi penitus obrui ſe velint.

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum verſæ incerto interprete.

Impoſſibilia promittens.

VIR pauper ægrorus & malè affectus cum à medicis deſperatus eſſet, Deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, putas enim ſurrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula ſignificat, multos facilè pollicèri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autem ſiccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam; cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit, Deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo aſcendemus.

Fabula declarat, non oportere inconſiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate, iter faciebant. Veſpere autem ſuperveniente, gallus conſcensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut aſſolet, noctù cantâſſet: Vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet, rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cùm ille appa-

ruiſſet

ruisse descenderet, illâ quærente ut ipsum vocaret, canis statim prosiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & ursus.

LEo & ursus magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circum circa eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiensque abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Vespertilio, Rubus, & Mergus.

VEspertilio, rubus, & mergus, inita societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque vespertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi obortâ & navi aversa omnibus perditis ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam æs ejiciat mare. Vespertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sic ubi suam cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Di

Singularis agreſtis & Vulpes.

SIngularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare, nullâ propoſita neceſſitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam ſi mihi periculum invaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis uti.

Fabula declarat, adverſus periculum paratum eſſe oportere.

Caſſita.

CAſſita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miſeræ & infelici volucri! non aurum ſurripui cujuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum; granum autem tritici parvum mortis mihi cauſa eſt.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam: curnam igitur ſic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc ſunt, fili: unum verò ſcio, quod cum canis latratum audivero, ſtatim ad fugam, neſcio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos admonitione non fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia ſua bona vendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, unà defoſſo illic & animo ſuo & mente; atque quotidie eundo, ipſam videbat. Id autem ex operariis quidam obſervando cognovit, & refoſſam glebam abſtulit. Poſt hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidiſſet ſic plorantem & cauſam audiviſſet, Ne ſic, inquit, ô tu, triſtare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum manssissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, qui in contentionibus prudentiores non audierunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prætervavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

hensa est: moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cervâ & vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores conversi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat. Justa passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servarat.

Fabula significat, qui injuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quo non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula significat, pleroſque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ità ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferjus magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa, inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuo convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; ſignificat enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, propter hoc igitur magis præ ſe fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adverſatur: tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maxime pedeſtrium omnium: Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens una cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſturiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unaque cum canibus nutrivit. At cum adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes autem aliquando non poſſent aſſequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non mutare.

Leo & Lupus.

LEo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihil facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici? Cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset, illa inquit, si lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in ipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberaturâ, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit: Nam neque æstu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in donum omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenêrunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fileret, nocte caneret.

caveret. Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam caperêris.

Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancilla.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis; & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidiè igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam si tempus immutetur, & in alius manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem, cum aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum securim invenisti, *Inveni* dixisti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno & procul à viâ; altera in viâ, parum aquæ habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousq; obtigit currum præterentem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimeque tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animan-

animantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes aventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est insidiis.

Fabula declarat homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignavos in multo graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patriis in seditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solatium navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contig. Navi autem aversâ & omnibus navantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, ivit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem, & viſa ſtatuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, Drachma; riſit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixiſſet, Pluris; visâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus (cum nuncius ſit deorum, & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si haſce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves, ex rure venit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum divertit. Boum autem amiſſione renunciata Tireſiæ, ille aſ-

ſumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canis.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & uxor.

HAbens quidam uxorem*, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis vero poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc vero cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hædus

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

runt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus viticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, sanscque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus, heus vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, visu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non veteri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus sibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in eum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum supercesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore invereundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ vero testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, abjectus jacebat, Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos fitis, & cum quibus prælieamini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assidue incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâsset formam, non & affectum mutavit; nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est, & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus hic; Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita evenit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem exspectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum vero à vento lata sermenta propius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est exspectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum fecere, nullius esse pretii.

Asinus Silvestris.

ASinus Silvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt periculæ & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sint aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum ceciderit, sic lamenteris?

Hac fermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser! nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primo injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptiùs ivêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus peſſundatus, Jovem poſtulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugiſſes, nequaquam id facere ſecundus aggreſſus fuiſſet.

Fabula ſignificat, eos qui prius invadentibus reſiſtunt, aliis formidoloſos fieri.

Columba.

COlumba ſiti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inſcia in tabulam offendit, uſque adeo ut pennis ipſius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconſulto res aggredientes injicere ſeſe in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate ſuperbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, deſine hâc re gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque eos eſſe infeliciſſimos qui in ſervitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixiſſet, Ut nos miſeræ! ipſæ, ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus: hæ vero quibus non eſt neceſſarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, ſi hæ ita lamententur: nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

Paſtor.

PAſtor, actis in quercetum quoddam ovibus ſtrata ſub quercu veſte aſcendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, neſciæ, & veſte una devorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, & quod erat actum vidit; O peſſima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit, Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ait, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc, mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe; cum quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno colabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſa in aliis gallinis ſimilem

ſimilem reperit. Hic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculam, exſpectabat ad multam horam; ſed cum advenisſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, ſi venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè ſum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæſit mordens circa nares ipſius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt; culex autem, victo leone, cum ſonuiſſet tuba & epinicia ceciniſſet, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui proſternunt magnos, & à parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multùm jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

BOnatius adoleſcens facetus è familia Galiſcorum, dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat è lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: ſubridens reſpondit, Litigantes diſceptantéſque auſculto. Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cùm expergiſcor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque ſemper laboribus vacandum. Prior inſuper rationes ſuas tuetur: ità ut cum diutiùs diſputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio diſputantes, exſpectans quoad ſint ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardiùs, exſpectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blande acceſſit: quem comiter cum ſalutâſſet, Quid in excelſo agis? inquit. Nunquid non audiſti nova hæc recentia tam ſalutaria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet; Atqui prænuntia huc acceſſi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum eſt, in quo pacem perpetuam omnium inter ſe firmârunt, ita

ita ut omni ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel ſoli, quo velit ſecure. Deſcendito igitur, & hunc feſtum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & collum altius protendens, proſpecturoq; longius & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum, Quidnam aſpicis? vulpes cum dixiſſet; Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace conſtituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De muliere obſtinatâ, quæ Virum pediculoſum vocavit.

MUlier quædam è noſtris ad modum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, perſtans in eo quod cœperat, ita ut ſuperior eſſe vellet. Habita ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per ſunem in aquæ puteum demiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantius perſeverabat etiam in aqua ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinacia poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſq; pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ista enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, scienſque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta, non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus cum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sapius tibi recitata exstiterunt.

Face-

Facetissimum de Sene quodam, qui asinum portavit super se.

Dicebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente depositio, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absq; calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De

De Homine qui in ſomniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noſter aurum à ſe repertum noctu per ſomnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in ſtercus cecidit. Cùm ſomnium narrari poſceremus, Vicinus, inquit, noſter ſomniavit, ductum ſe à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperiſſet, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, ſed ſigna locum, ut cognoſci à te ſolo queat. Cum alter, quo ſignaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum eſſe ſuſpicabitur, & tibi ſoli res nota erit. Annuit vir; & ſtatim expergefactus, ſenſit in lecto ventrem admodum laxâſſe. Inter fœtorem & ſtercus cum ſurrexiſſet, domo exiturus capiti capitium ultimò impoſuit, in quo catus eâ nocte ſtercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæſariem lavit. Ita aureum ſomnium in merdam rediit.

De deriſione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidiſſet, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impenſam vitaret, compatrem conſulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et ſimul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto ſurripuit. Mane conſpiciens ſibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum ſibi furto ſurreptum. Tum alter, Recte, compater, mi ſapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille ſæpius & per omnes deos juraret id verum eſſe, Bene agis, reſpondebat, & ſecundum conſilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui reſpondebat, & ſanum conſilium dedi tibi. Tandem eluſus abiit.

De Vulpe à Ruſtico in palea abſconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad ruſticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus ſe tueretur: & ſimul pollicita eſt nunquam ſe ejus pullos gallinaccos læſuram. Annuit ruſticus conditioni, & ſum-

& ſumptis paleis ſurculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quàm ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emeret.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſario equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quo cum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis & ſolennitate officii videretur; reſpondit, omnia rectè ex ordine, præter unum ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolum, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Factum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de scito Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibis potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste:* Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; absq; solutione discessit.

De

De Sancti Antonii fratre, & Laico, & Lupo.

RElegiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut asseveret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultū est his fidere, quorū exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

ADægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitia) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam poscceremus. Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo: ac eos tādiu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidā, quē usq; ad femur in aquam

quam posuit: qui post quindecim dies cœpit respiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; ora, mihi paucis, si libet, respondε. Hoc quo veheris quid est; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, abi hinc ocyùs, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Fa-

Facetiſſimum conſilium Minacii ad ruſticum.

RUſticus cum caſtaneam arborem ad excutiendos fructus aſcendiſſet, decidens ex eâ coſtam effregit pectoris. Hunc ad conſulendum acceſſit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum ſe illi normam dixit, qua ſervata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, conſuluiſſes, attamen in futurum poterit prodeſſe. Tum Minacius, Fac ſemper, inquit, ne ſis celerior in deſcenſu quam in aſcenſu; ſed ea qua aſcendis tarditate, deſcendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejuſdem Minacii luſoris reſponſio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & veſtes inſuper ad taxillos luſiſſet (egens enim erat) flens ad oſtiolum tabernæ cujusdam ſedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam eſt tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, ſi nihil habes, ploras? Hoc ſolum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, ſi nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipſam cauſam, reſpondit, quoniam nihil eſt mihi. Alter nihil cauſæ cur ploraret intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quoſdam ſextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, conſtat: deſignans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens ſciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem ſaccum portaſti cum non amplius quam unum ſextarium poſſis emere?

Fa-

Fabula Mancini.

MAncinus vir ruſticus oppidanus meus frumento ad Figignum caſtrum aſellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vectarum ſumebat. Cum ille ſemel à mercatu rediens, feſſus è via, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem, computatis in via aſinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatis igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtitueret commendatis, conſeſtim eo aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit; quærenſque à ſingulis obviis an aſinum quempiam amiſſum reperiſſent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam aſini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum uſque ad meridiem arâſſet, feſſis bobus & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cum nimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſus aſellum aſcendit, inquiens, Nunc rectè ambulare potes; non enim tu ſed ego aratrum fero.

FINIS.